

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHIȘINĂU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Nr. 4-35/1-1473 14.06.22

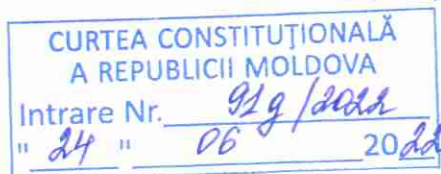
Dosarul civil nr. 2a- 2/22

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, conform încheierii din 16.06.2022, remite în adresa dvs., sesizarea înaintată de către avocatul stagiar Cojocari Victor, acționînd în interesele lui Macovei Mircea, privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității art. 23 alin. (4) din legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a punctului 10al Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.

Anexă: materialele acumulate pe 17 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru
 Dosarul nr. 2a-2/22
 2-12041302-02-2a-03012022

judecător: N. Mazur

ÎN C H E I E R E

16 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
 al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președintele ședinței de judecată, judecătorul
 Judecătorii
 Grefier

Ala Malîi
 Vitalie Cotorobai și Virgiliu Buhnaci
 Anastasia Onu

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 noiembrie 2021, emisă în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru către Macovei Mircea privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente și acțiunea reconvențională înaintată de Macovei Mircea către Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50000 lei și cheltuielilor de asistență juridică de 15000 lei,

c o n s t a t ă:

La 19 martie 2021, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru s-a adresat în instanță de judecată cu cerere de chemare în judecată către Macovei Mircea, solicitând încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anii 2018 - 2020, în sumă de 12168 lei și penalitatea în sumă de 3334,04 lei.

La 29 aprilie 2021 Mircea Macovei a depus acțiune reconvențională, prin care solicită încasarea de la Compania Națională de Asigurări în Medicină a prejudiciului moral suportat de 50000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 15000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 noiembrie 2021, s-a admis acțiunea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru. S-a încasat de la Macovei Mircea, în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2018-2020 în sumă de 12168 lei și penalitatea de întârziere de 3334.04 lei, în sumă totală 15502 (cincisprezece mii cinci sute doi) lei 04 bani. S-a încasat de la Macovei Mircea în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 465 (patru sute șaiszeci și cinci) lei 06 bani. Acțiunea reconvențională înaintată de Macovei Mircea către Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50000 lei și a

cheltuielilor de asistență juridică de 15000 lei, s-a respins ca neîntemeiată.

La 10 noiembrie 2021 avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea, a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 noiembrie 2021 solicitând scutirea de la plata taxei de stat, admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 noiembrie 2021, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru să fie respinsă ca ilegală și neîntemeiată cu încasarea din contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 15 000 lei și admiterea acțiunii reconvenționale privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei din contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru.

În ședința de judecată din 09 iunie 2022 avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 23 alin.(4) din legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a punctului 10 al Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre

anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În paragraful 83 din Hotărârea menționată, Curtea Constituțională a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău constată că sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016.

La caz, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate constituie prevederile prevederilor art. 23 alin.(4) din legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a punctului 10 al Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.

Colegiul atestă că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Totodată, s-a constatat că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Colegiul menționează că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei indicate *supra*, depusă de avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea constituie o prerogativă a părții din proces.

Prin urmare, prevederile legale a căror control constituțional se solicită de avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății, or, excepția de neconstituționalitate este ridicată asupra prevederii prevederilor art. 23 alin.(4) din legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a punctului 10 al Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a amâna examinarea cererii de apel în prezenta cauză, rezultând din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) Cod de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În urma celor relatate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de avocatul stagiar

Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederii art. 23 alin.(4) din legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a punctului 10 al Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018, cu amânarea examinării apelului până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269 - 270 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se transmite Curții Constituționale a Republicii Moldova cererea depusă de avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea privind controlul constituționalității prevederilor art. 23 alin.(4) din legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a punctului 10 al Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.

Se amână examinarea cererii de apel declarate de avocatul stagiar Cojocari Victor, acționând în interesele lui Macovei Mircea, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din din 01 noiembrie 2021, emisă în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru către Macovei Mircea privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente și acțiunea reconvențională înaintată de Macovei Mircea către Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50000 lei și cheltuielilor de asistență juridică de 15000 lei, până la pronunțarea Curții Constituționale a Republicii Moldova asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

[Signature]
Ala Malîi

[Signature]
Vitalie Cotorobai

[Signature]
Virgiliu Buhnaci

*Copia corespunde
originalului*

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

Art. 23 alin. (4) lege nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;

Pct. 10 al regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018.

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Nume, Macovei

2. Prenume, Mircea

5. Reprezentant: Avocat stagiar Cojocari Victor

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Prin încheierea nr. 2-5742/2021 din 24 martie 2021 Judecătoria Chișinău sediul Centru, a acceptat în procedura de examinare a cererilor cu valoare redusă, cererea de chemare în judecată depusă de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru împotriva lui Macovei Mircea, cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente.

Potrivit cererii de chemare în judecată, reclamantul susține că pârâul Macovei Mircea, activând calitatea de Avocat, în baza licenței nr. 0214 din 19.12.2001 în cadrul BAA”M.Macovei și Partenerii”, nu și-a onorat obligația de achitare a primei de asigurare medicală obligatorie de asistență medicală, astfel înregistrând datorii la fondul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2018-2020 în sumă 12168 lei și penalitatea aferentă în sumă de 3334,04 lei.

La înaintarea cererii de chemare în judecată, reclamantul și-a fundamentat pretențiile pe următoarele prevederi:

- Pct. 2 anexa nr. 2 lege nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală „[...] Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual: Mediatorii, notarii, avocații, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajați, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.”

- Art. 4 alin. (4) lit. i) lege nr. 1585 din 27.02.1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală „[...] Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual: i) persoanele cu dizabilități severe, accentuate sau medii.”

- Art. 23 alin. (4) lege nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală „[...] Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct. 1 lit. a), b), d), d¹) și f) din anexa nr. 2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, de asemenea nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală din alte drepturi și venituri obținute pentru perioada respectivă.”

- Pct. 10 al regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018 „În cazul includerii concomitente a persoanei fizice în categoriile „persoană

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

asigurată de Guvern” și „persoană asigurată în mod individual”, se va acorda statutul de „persoană asigurată în mod individual”. Pentru persoanele fizice indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru perioada care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) din anexa nr. 2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se va acorda statutul de „persoană asigurată de Guvern”.

În acest context, reclamantul pretinde că Macovei Mircea se încadrându-se atât la categoria persoanelor cu dizabilități prevăzută de art. 4 alin. (4) lit. i) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală cât și pct. 2 al Anexa nr. 2 a legii nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nu este exceptat de la plata primei de asigurare.

C. Obiectul sesizării³

- Art. 23 alin. (4) lege nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală „[...] Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct. 1 lit. a), b), d), d¹) și f) din anexa nr. 2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, de asemenea nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală din alte drepturi și venituri obținute pentru perioada respectivă.”

- Pct. 10 al regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018 „În cazul includerii concomitente a persoanei fizice în categoriile „persoană asigurată de Guvern” și „persoană asigurată în mod individual”, se va acorda statutul de „persoană asigurată în mod individual”. Pentru persoanele fizice indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru perioada care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) din anexa nr. 2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se va acorda statutul de „persoană asigurată de Guvern”.”

Enumerarea în mod expres a categoriilor care sunt exceptate de la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, generează diferențierea nejustificată a persoanelor care se atribuie la categoria persoanelor cu dizabilități, care practică activități distincte și aplicarea tratamentului identic în raport cu persoanele care au dizabilități și care nu au dizabilități, deși practică aceiași activitate.

Considerăm că normele supuse controlului constituționalității determină aplicarea tratamentului discriminatoriu direct cât și indirect asupra subiecților.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Egalitatea este consacrată de Capitolul I, intitulat „Dispoziții generale”, din Titlul II „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale”, iar plasarea acestui articol în cadrul dispozițiilor generale asigură aplicabilitatea principiului egalității tuturor drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale din acest titlu.

În sensul dispozițiilor constituționale, principiul egalității desemnează drepturi și libertăți egale pentru toți cetățenii, precum și îndatoriri fundamentale egale, indiferent de faptul unde sunt prevăzute: în Constituție, în legi organice, legi ordinare sau în alte acte normative.

Violarea principiului egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat în cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite.

Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului, art. 16 alin. (1) întărește poziția ființei umane în cadrul valorilor ocrotite de stat. Statul se obligă să respecte și să ocrotească persoana, iar Constituția stabilește că respectarea și ocrotirea persoanei sunt plasate pe primele poziții în categoria obligațiilor statului, prin urmare, și persoana se află în vârful piramidei ierarhice a valorilor ocrotite și garantate de Constituție. Lipsa măsurilor de protecție adecvate duce la încălcarea prevederilor art. 16 din Constituție, potrivit cărora respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

Textul alineatului (2) din art. 16, este format din două părți componente:

- **Egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice;**
- **Interdicția aplicării unui tratament discriminatoriu.**

Egalitatea cetățenilor în fața legii reprezintă o egalitate formală a drepturilor, care impune exercitarea dreptului real existent, fără excepții, vizând personalitatea subiectului (titularului dreptului). Fiecare persoană este înzestrată în egală măsură cu drepturi și îndatoriri, niciunei puteri nu i se permite să utilizeze în mod preferențial dreptul în interesul sau în dauna unei anumite persoane.

Autoritățile publice, în sensul prevederilor constituționale, cuprind autoritățile publice menționate expres în Constituția Republicii Moldova, precum și alte autorități administrative înființate de acestea, înzestrate cu puteri publice, indiferent de modalitatea de formare, de atribuții, de modalitatea de exercitare a prerogativelor. Indiferent de autoritatea căreia se

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

adreasează cetățeanul și de calitatea lui, tratamentul aplicat de către autoritățile publice, prin intermediul reprezentanților, este același, pornind de la condiții și posibilități egale. Principiul egalității este opozabil tuturor deținătorilor puterii publice, tuturor autorităților publice, iar beneficiari ai acestui principiu, în virtutea art. 16 din Constituție, sunt toți cetățenii Republicii Moldova.

Discriminarea reprezintă aplicarea unui tratament diferențiat persoanelor între care există deosebiri de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Discriminarea se definește ca o diferență interzisă, deoarece este nelegitimă, arbitrară. Textul constituțional stabilește egalitatea tuturor cetățenilor, fără deosebire, ceea ce presupune interdicția aplicării unui tratament juridic aparte unei persoane, tratament de natură să o plaseze într-o poziție subordonată sau supraordonată față de ceilalți cetățeni.

lista criteriilor interzise de discriminare în textul art. 16 alin. (2) este exhaustivă, totuși, în virtutea art. 4 al Constituției, care prevede că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu actele internaționale la care Republica Moldova este parte, interdicția discriminării poate fi extinsă la *alte împrejurări*, care vizează atribute ale ființei și personalității umane.

În cazul particular dedus judecății, actul de discriminare se manifestă prin diferențierea unei persoane după criteriul de *dizabilitate*, care deși nu este prevăzut în lista exhaustivă a art. 16 alin. (2), este un criteriu protejat, anume diferențierea după acest criteriu, plasează persoana într-o poziție subordonată atât față de alte persoane cu dizabilități cât și în raport cu persoanele care nu au dizabilități dar care dezvoltă aceiași activitate profesională.

Criteriul de dizabilitate nu poate fi atribuit categoriei „*alte împrejurări*”, din considerentul că este un criteriu protejat, în acest sens art.1 alin.(1) legea nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității, enumerând neexhaustiv criteriile protejate, prevede expres criteriul de dizabilitate drept criteriu protejat.

Lege nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității,

Art. 1 alin.(1).

Scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.

Art. 2

Discriminare este orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse.

Discriminare directă este tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă. **Discriminare indirectă** este orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are drept efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza criteriilor stipulate de prezenta lege, în afară de cazul în care acea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sînt proporționale, adecvate și necesare.

Prin acțiunea înaintată, Compania Națională de Asigurări în Medicină prevalându-se de norma supusă controlului constituționalității, a determinat apariția ingerinței în dreptul constituțional la egalitate și nediscriminare al pârâtului Macovei Mircea.

Mircea Macovei este încadrat în grad de dizabilitate, deținând certificatul de dizabilitate seria CN nr.203602 din 22.12.2015 în care este indicat gradul de dizabilitate "sever", procentul păstrat al capacității de muncă fiind de 20%, și care prin urmare face parte din categoria persoanelor pentru care calitatea de asigurat o are Guvernul (*art. 4 alin. (4) lit. i) lege nr. 1585 din 27.02.1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală*), motiv din care polița medicală i-a fost activă pe parcursul perioadei vizate, deși nu a achitat-o.

În același timp, Macovei Mircea activează în calitate de avocat, deținând Licența nr. 214 din 19.12.2001, în acest sens se atribuie categoriei de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care se asigură în mod individual, stipulați la pct. 2) din Anexa nr. 2 la Legea 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Problema invocată în prezenta sesizare, fiind că: avocatul cărui i-a fost stabilit gradul de dizabilitate „sever” este tratat de către CNAM la fel ca și un avocat care nu are grad de dizabilitate, fiind obligat la aceeași plată deși are cu 80% mai puțină capacitate de muncă decât alți avocați.

Iar al doilea aspect vizează faptul că mai multe categorii de persoane care la fel sunt obligate să se asigure în mod individual, în cazul în care sunt concomitent încadrați în grad de dizabilitate, sunt exceptați de la această obligație, iar avocații de rînd cu alți profesioniști din lista exhaustivă a pct. 2 anexa nr. 2 lege nr. 1593/2002 nu sunt exceptați, deși cei dintâi au o putere economică și financiară dacă nu egală atunci mai mare decât avocații.

Din considerentele enunțate, ajungem la concluzia că actul de discriminare rezultă anume din textul actului normativ vizat, astfel, fiind aplicat un tratament diferențiat în cazuri egale fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, determină violarea principiului egalității și nediscriminării.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

(1) Ingerința în dreptul la nediscriminare și egalitate garantate de Constituție este prevăzută de lege.

- Art. 23 alin. (4) lege nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- Pct. 10 al Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018

(2) Ingerința urmărește sau nu, realizarea unui scop legitim permis de Constituție.

- Considerăm că diferențierea persoanelor aflate în situații comparabile, fapt ce constituie în esență o formă sau alta a actului de discriminare, nu poate fi admisă de lege, discriminarea fiind definită drept o diferențiere ilegală, nu este posibil să poată urmări un scop legitim, cu alte cuvinte, suntem în prezența unor noțiuni incompatibile.

(3) Măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru drepturile fundamentale în discuție.

- Modificarea textului art. 23 alin. (4) lege nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, astfel încât indiferent de activitatea pe care o practică, persoanele cu dizabilități să beneficieze de un tratament identic, fără a face distincție între această categorie de persoane, în funcție de activitatea practică, ori, fiecare persoană are dreptul la autodeterminare, fără a suferi imixtiunea terțelor persoane sau a statului în propriile viziuni asupra carierei profesionale.
- Scutirea selectivă a unor categorii de persoane cu dizabilități de plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală sau altor contribuții, în funcție de activitatea practică, presupune încurajarea persoanelor cu dizabilități de a practica acea activitate care necesită costuri minime. În acest sens, acestei categorii nu îi este asigurat dreptul la șanse egale și implicit dreptul la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.
- Considerăm că necesită a fi luată în calcul ipoteza în care persoana „X”, care suferă de o anumită dizabilitate și este încadrată în gradul corespunzător, din cauza dizabilității, beneficiază de asigurarea Guvernului. „X” finalizează studiile corespunzătoare și decide să practice o anumită profesie liberă, „(pct. 2 anexa nr. 2 lege nr. 1593/2002: Mediator, notar,

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

avocat, executor judecătoresc, expert judiciar care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpret, traducător și administrator autorizat, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajat, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.) ” în momentul obținerii licenței corespunzătoare, „X” este deja exceptat de la asigurarea Guvernului, prin urmare avînd obligația de a se asigura în mod individual. Alta ar fi fost soluția dacă „X” era proprietar de terenuri cu destinație agricolă indiferent de faptul dacă le da sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract, fondator de întreprindere individuală sau titular de patentă de întreprinzător.

- Revenind la ipoteza profesiei juridice, suntem în următoarea situație de fapt.

1. Persoană cu dizabilități;
2. Grad de dizabilitate stabilit în limita a 80%;
3. Capacitatea de muncă rămasă de 20 %;
4. Lipsit de asigurarea oferită de Guvern;
5. Indiferent dacă înregistrează sau nu venituri, obligată la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, în cuantum fix;

Concluzia este că legiuitorul subminează importanța profesiilor libere în favoarea altor profesii/activități, și lipsește de susținere persoanele cu dizabilități în momentul în care cel mai mic ajutor devine considerabil.

Enumerarea exhaustivă a persoanelor cu dizabilități pentru care calitatea de asigurat o are Guvernul din conținutul art. 23 alin. (4) lege nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, necesită a fi declarată neconstituțională.

Textul art. 23 alin. (4) lege nr. 1593 din 26.12.2002, necesită a fi modificat în felul următor: „Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct. 1 și pct.2 din anexa nr. 2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, de asemenea nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală din alte drepturi și venituri obținute pentru perioada respectivă.”

Declararea neconstituțională a sintagmei „pentru perioada care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) din anexa nr. 2 la Legea nr.1593/2002”

Textul pct. 10 al regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018, necesită a fi modificat în felul următor: „În cazul includerii concomitente a persoanei fizice în categoriile „persoană asigurată de Guvern” și „persoană asigurată în mod individual”, se va acorda statutul de „persoană asigurată în mod individual”. Pentru persoanele fizice indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie

de asistență medicală, pentru perioada care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 și pct. 2 din anexa nr. 2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se va acorda statutul de „persoană asigurată de Guvern”.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Avocat stagiar COJOCARI Victor

09.06.2022

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.